

К.А. Мамонов, В.В. Гой, Д.О. Пруненко, Л.Б. Коваленко

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

СТАН ТА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ, ЩО ВІДБУВАЮТЬСЯ У СИСТЕМІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Встановлено, що за останні роки відбувається гальмування розвитку регіонів, зниження застосування сучасного інструментарію його забезпечення, скорочення основних показників функціонування. Крім того, не сформовано кількісне підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та не визначено напрями функціонування державних інституцій. При цьому особливого значення має забезпечення взаємодії з місцевими органами та іншими стейкхолдерами.

Ключові слова: розвиток регіонів, трансформаційні процеси, стан, валовий регіональний продукт, показники розвитку регіонів.

Постановка проблеми

За останні роки відбувається гальмування розвитку регіонів, зниження застосування сучасного інструментарію його забезпечення, скорочення основних показників функціонування. Крім того, не сформовано кількісне підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та не визначено напрями функціонування державних інституцій. При цьому особливого значення має забезпечення взаємодії з місцевими органами та іншими стейкхолдерами. Тому виникає необхідність зміни траєкторії функціонування регіонів, забезпечення їх розвитку шляхом застосування сучасного інструментарію.

Отже, тема роботи щодо дослідження стану та трансформаційних процесів, які відбуваються у системі розвитку регіонів, є актуальною і має своєчасний характер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Для забезпечення розвитку регіонів, визначення напрямів та особливостей їх функціонування застосовуються наукові розробки [1–6].

На розвиток регіонів здійснюють вплив рівень та напрями формування інвестиційної привабливості, яка є системною характеристикою, що включає економічні, фінансові, стейкхолдерні, інвестиційні, земельні, функціональні та інші параметри й характеристики. У цьому контексті заслуговують на увагу розробки [7, 8].

Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у системі регіонального розвитку запропоновано застосовувати сучасний інструментарій просторового забезпечення [9, 10]. При цьому особливе значення має інструментарій економіко-математичного моделювання, яке включає сукупність взаємопов'язаних етапів:

– формування інформаційно-аналітичного за-

безпечення регіонального розвитку;

– виокремлення чинників, що впливають на регіональний розвиток;

– побудова багаторівневої системи показників розвитку регіонів;

– розробка та реалізація методу інтегральної оцінки регіонального розвитку;

– побудова кореляційної матриці впливу чинників регіонального розвитку;

– розробка економіко-математичної моделі впливу чинників на узагальнюючий критерій регіонального розвитку;

– визначення критеріїв адекватності економіко-математичної моделі;

– інтерпретація отриманих результатів.

Слід відзначити наукові розробки, які визначають напрями та особливості математичного моделювання [11–14].

На розвиток регіонів впливають внутрішні й зовнішні чинники:

– міжнародна економічна діяльність;

– економічний потенціал регіонального розвитку [15];

– економічні чинники;

– ефективність функціонування суб'єктів господарювання;

– техніко-технологічні параметри;

– рівень просторового забезпечення;

– інноваційно-інвестиційне забезпечення;

– рівень ефективності використання земельно-майнового комплексу;

– потенційні можливості природно-ресурсного комплексу;

– рівень формування та використання інтелектуального капіталу;

– рівень взаємодії стейкхолдерів;

– рівень розвиненості інфраструктури та

логістичного забезпечення;

- соціальне забезпечення;
- інші параметри, що впливають на регіональний розвиток [16].

Крім того, на процеси регіонального розвитку впливають наслідки агресії РФ, зовнішні чинники взаємодії з іншими державами, внутрішні стейкхолдерні фактори.

Виокремлені проблеми регіонального розвитку економіки:

- недостатній рівень техніко-технологічного забезпечення;
- уповільнення або відсутність розвитку суб'єктів господарювання;
- зниження ефективності стейкхолдерних відносин;
- руйнування житлової, інфраструктурної, промислової та іншої інфраструктури внаслідок агресії РФ;
- диспропорції у системі економічних зв'язків регіонів;
- екстенсивне використання ресурсів та зниження ефективності застосування земельно-майнового комплексу;
- певний рівень монополізації окремих сфер економіки;
- негативний вплив олігархів на економічні процеси, що відбуваються у регіонах;
- висока питома вага сировинного виробництва, яке орієнтовано на експорт;
- значна кількість дотаційних сфер та недостатній рівень застосування механізмів розвитку регіонів;
- зростання корупційних ризиків;
- зниження безпекових параметрів;
- слабкість і нерозвиненість міжрегіональних коопераційних зв'язків;
- втрати національною економікою системності і єдності [17].

Поряд з цим виникає необхідність розробки та реалізації кількісної основи щодо прийняття обґрунтованих управлінських рішень відносно забезпечення регіонального розвитку на основі результатів аналізу стану та трансформаційних процесів.

Мета та завдання статті

Метою дослідження є формування кількісної основи забезпечення регіонального розвитку. У цьому контексті вирішуються завдання:

- характеристика стану та трансформаційних процесів, що відбуваються у системі розвитку регіонів;
- визначення напрямів регіонального розвитку.

Виклад основного матеріалу

У результаті дослідження визначена хвилеподібна тенденція змін валового регіонального продукту (рис. 1), що свідчить про нестабільність забезпечення регіонального розвитку.

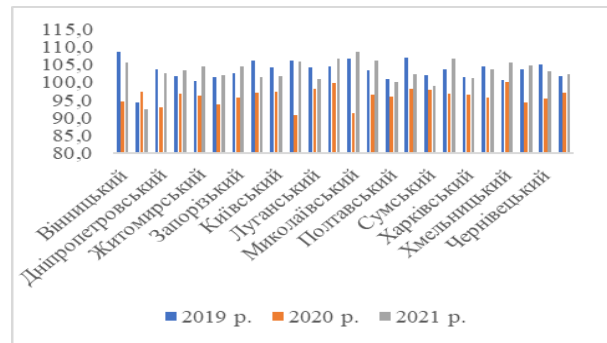

Рис. 1. Індекс валового регіонального продукту за досліджений період, % за даними [18]

Слід вказати на зменшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності, що свідчить про зниження активності та негативний вплив на економічні процеси.

Динаміка обсягу капітальних інвестицій на регіональному рівні представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка обсягу капітальних інвестицій на регіональному рівні, млн. грн. за даними [18]

Регіони	2021 p.	2022 p.	Поточний індекс, відн. од.
1	2	3	4
Україна	673899,3	409660,0	0,608
Вінницький	16922,1	14122,1	0,835
Волинський	11718,3	9535,0	0,814
Дніпропетровський	78484,4	40477,9	0,516
Донецький	32477,6	5564,9	0,171
Житомирський	11484,8	6113,2	0,532
Закарпатський	9184,3	6818,0	0,742
Запорізький	21039,3	9312,5	0,443
Івано-Франківський	12282,0	6851,5	0,558
Київський	44287,7	31168,6	0,704
Кіровоградський	8678,5	7096,7	0,818
Луганський	4496,5	270,8	0,06
Львівський	31483,8	26161,4	0,831
Миколаївський	12135,8	5008,6	0,413
Одеський	24149,5	13546,7	0,561
Полтавський	28044,6	17537,6	0,625
Рівненський	21469,4	12042,5	0,561
Сумський	10554,5	5498,0	0,521
Тернопільський	10660,2	8501,8	0,798
Харківський	24647,7	9586,0	0,389
Херсонський	14616,8	700,4	0,048
Хмельницький	13515,4	9753,2	0,722
Черкаський	12299,8	9227,6	0,75
Чернівецький	4289,6	3358,7	0,783
Чернігівський	10293,7	8305,9	0,807

За досліджений період відбувається скорочення обсягів капітальних інвестицій у всіх регіонах. Найнижчою їх динаміка спостерігається у Донецькому, Луганському, Херсонському регіонах, що обумовлено активними бойовими діями на цих територіях.

Відбувається гальмування основних показників діяльності у важливих сферах (промисловість, будівництво, сільське господарство), що свідчить про накопичення негативних явищ.

За досліджений період у всіх регіонах має місце зростання споживчих цін (табл. 2), що знижує купівельну спроможність населення.

Таблиця 2

Індекс споживчих цін за досліджений період, % за даними [18]

Регіони	2021 р.	2022 р.
Україна	108,7	124,3
Вінницький	109,9	127,0
Волинський	109,6	125,3
Дніпропетровський	111,2	126,9
Донецький	109,0	125,4
Житомирський	110,1	127,7
Закарпатський	108,8	124,1
Запорізький	110,2	126,3
Івано-Франківський	110,4	126,8
Київський	110,5	127,6
Кіровоградський	110,9	124,9
Луганський	108,9	126,4
Львівський	110,3	125,9
Миколаївський	110,4	125,2
Одеський	110,4	126,6
Полтавський	109,6	125,4
Рівненський	111,0	128,2
Сумський	109,5	125,4
Тернопільський	110,1	125,3
Харківський	110,0	142,3
Херсонський	109,8	125,9
Хмельницький	111,7	125,4
Черкаський	108,4	125,9
Чернівецький	110,6	128,4
Чернігівський	108,7	124,3

Поглиблюють представлені процеси неоднозначні тенденції в сфері формування та реалізації екологічної політики, де спостерігається зростання утворення відходів.

Висновки і перспективи подальших досліджень

Отже, у результаті дослідження сформована кількісна основа для визначення тенденцій розвитку

регіонів, яка базується на показниках, що представлені Державною службою статистики України.

Визначені напрями забезпечення регіонального розвитку:

- подолання наслідків агресії РФ;
- забезпечення позитивних зрушень внутрішніх і зовнішніх чинників;
- уповільнення та зміна траєкторії основних показників, що характеризують функціонування промисловості, будівництва, сільського господарства;
- забезпечення позитивних зрушень валового регіонального продукту;
- зростання інвестиційної привабливості регіонів та інвестиційної активності.

Література

1. Возняк Г. В. Регіональний розвиток: сутність і методологічна основа / Г. В. Возняк // Регіональна економіка. – 2015. – № 3. – С. 34–43. – Режим доступу: http://ird.gov.ua/pe/re201503/re201503_034_VoznyakHV.pdf, вільний (дата звернення: 11.01.2024).
2. Пригодюк О. М. Фактори впливу на розвиток соціальної інфраструктури регіону / О. М. Пригодюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 9. – С. 492–496. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/184.pdf>, вільний (дата звернення: 11.01.2024).
3. Кононова І. В. Зовнішні фактори розвитку регіону та методи їх дослідження / І. В. Кононова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2019. – Вип. 6 (23). – С. 798–804. – DOI: [10.32782/easterneurope.23-117](https://doi.org/10.32782/easterneurope.23-117).
4. Реутов В. С. Закономірності і парадигми регіонального розвитку / В. С. Реутов // Ефективна економіка. – 2010. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=319>, вільний (дата звернення: 11.01.2024).
5. Вакуленко В. Дослідницькі проекти у процесах досягнення цілей сталого розвитку: регіональний аспект / В. Вакуленко, В. Колтун // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президенті України. – 2020. – Спецвипуск. – С. 48–52. – Режим доступу: <https://www.researchgate.net/publication/347980078>, вільний (дата звернення: 11.01.2024).
6. Фісун К. А. Методологія програмування розвитку регіонів України : монографія / К. А. Фісун. – Харків : Сектор оперативної поліграфії ІОЦ ХНАМГ, 2007. – 401 с. – Режим доступу: https://eprints.kname.edu.ua/6316/1/Вся_укр_монографія.pdf, вільний (дата звернення: 11.01.2024).
7. City lands investment attractiveness calculation / K. Mamonov, S. Nesterenko, Yu. Radzinskaya, O. Dolia // Geodesy and Cartography. – 2019. – Vol. 68, No. 1. – P. 211–223. – DOI: [10.24425/gac.2019.126097](https://doi.org/10.24425/gac.2019.126097).
8. The method for assessing the urban land investment attractiveness / K. Mamonov, S. Nesterenko, Yu. Radzinskaya, A. Palamar // Geodesy and Cartography. – 2019. – Vol. 68, No. 2. – P. 321–328. – DOI: [10.24425/gac.2019.128467](https://doi.org/10.24425/gac.2019.128467).
9. Mamonov K. Methodological approach to the integral assessment of the regional lands use territorial development / K. Mamonov // Geodesy and Cartography. – 2019. – Vol. 45, Issue 3. – P. 110–115. – DOI: [10.3846/gac.2019.8555](https://doi.org/10.3846/gac.2019.8555).
10. A model for assessing the regional land-use territorial development / K. Mamonov, Iu. Sklyar, M. Pilicheva, V. Kasyanov, E. Shyshkin // Geodesy and Cartography. – 2021. – Vol. 70, No. 2. – Article e06. – DOI:

[10.24425/gac.2021.136681](https://doi.org/10.24425/gac.2021.136681).

11. Law A. M. *Simulation Modeling and Analysis* / A. M. Law. – 5th ed. – New York, NY (USA) : McGraw-Hill Education, 2015. – 800 p. – (McGraw-Hill Series in Industrial Engineering and Management Science). – Regime of access: <https://industri.fatek.unpatti.ac.id/wp-content/uploads/2019/03/108-Simulation-Modeling-and-Analysis-Averill-M.-Law-Edisi-5-2014.pdf>, free (date of the application: 11.01.2024).

12. *Econometric Models Used for the Corruption Analysis* / T. Andrei, S. Stancu, M. Nedelcu, A. Matei // *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research*. – 2009. – Vol. 43, No. 1/2009. – P. 101–122. – Regime of access: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/19623/>, free (date of the application: 11.01.2024).

13. *Economic and mathematical modeling of the development of construction enterprises, taking into account the peculiarities of the formation of intelligent economic systems* / A. Bieliatynskiy, K. Mamonov, V. Goi, L. Kovalenko, S. Haidenko // *Collection of scientific papers “Dorogi i Mosti” (Roads and Bridges)*. – 2023. – Issue 28. – P. 38–46. – DOI: [10.36100/dorogimosti2023.28.038](https://doi.org/10.36100/dorogimosti2023.28.038).

14. Hilaly H. *Recent Advances in Econometric Modeling and Forecasting Techniques for Tourism Demand Prediction* / H. Hilaly, H. El-Shishiny // *Proceedings of the 6th International Conference on Informatics and Systems (INFOS2008)*, Giza (Egypt), March 27–29, 2008 yr. – Cairo (Egypt) : Cairo University, 2008. – Regime of access: <https://www.researchgate.net/publication/265483757>, free (date of the application: 11.01.2024).

15. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади : навч. посіб. / О. В. Берданова, В. М. Вакулєнко, І. В. Валєнтуєк, А. Ф. Ткачук ; Національна академія державного управління при Президентові України. – Київ : [б. в.]. – 2017. – 121 с. – (Бібліотечка місцевого самоврядування). – Режим доступу: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/04_Strateg_Plan-PRN-5.pdf, вільний (дата звернення: 11.01.2024).

16. Киш Г. В. Чинники регіонального розвитку та їх стратегічне управління / Г. В. Киш // *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. – 2022. – № 1 (124). – С. 112–115. – DOI: [10.32840/1814-1161/2022-1-19](https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-19).

17. Левчунь Г. Я. Проблеми та перспективи регіонального розвитку економіки України / Г. Я. Левчунь, О. В. Чухира // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2013. – Вип. 23.8. – С. 255–264. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-ta-perspektivi-regionalnogo-rozvitku-ekonomiki-ukrayini/pdf>, вільний (дата звернення: 11.01.2024).

18. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс] / *Держстат України : сайт*. – Київ, 1998–2024. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>, вільний (дата звернення: 11.01.2024).

References

1. Voznyak, H. V. (2015). Regional Development: the Nature and Methodological Basis. *Regional Economy*, (3), 34–43. http://ird.gov.ua/pe/re201503/re201503_034_VoznyakHV.pdf [in Ukrainian]
2. Pryhodiuk, O. M. (2016). Factors influencing the development of the social infrastructure of the region. *Global and National Problems of Economics*, (9), 492–496. <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/184.pdf> [in Ukrainian]
3. Kononova, I. V. (2019). External factors of the region development and methods of their research. *Eastern Europe: economy, business and management*, 6(23), 798–804. <https://doi.org/10.32782/easterneurope.23-117> [in Ukrainian]
4. Reutov, V. Ye. (2010). Regularities and paradigms of

regional development. *Efektivna ekonomika*, (9). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=319> [in Ukrainian]

5. Vakulenko, V., & Koltun, V. (2020). Research projects at the processes of achieving the sustainable development goals: a regional aspect. *Journal of research papers of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*, special issue, 48–52. <https://www.researchgate.net/publication/347980078> [in Ukrainian]

6. Fisun, K. A. (2007). *Methodology of programming the development of regions of Ukraine: monograph*. Operational printing sector of the Information and Computer Centre of the Kharkiv National Academy of Municipal Economy. https://eprints.kname.edu.ua/6316/1/Вся_укр_монографія.pdf [in Ukrainian]

7. Mamonov, K., Nesterenko, S., Radzinskaya, Yu., & Dolia, O. (2019). City lands investment attractiveness calculation. *Geodesy and Cartography*, 68(1), 211–223. <https://doi.org/10.24425/gac.2019.126097>

8. Mamonov, K., Nesterenko, S., Radzinskaya, Yu., & Palamar, A. (2019). The method for assessing the urban land investment attractiveness. *Geodesy and Cartography*, 68(2), 321–328. <https://doi.org/10.24425/gac.2019.128467>

9. Mamonov, K. (2019). Methodological approach to the integral assessment of the regional lands use territorial development. *Geodesy and Cartography*, 45(3), 110–115. <https://doi.org/10.3846/gac.2019.8555>

10. Mamonov, K., Sklyar, Iu., Pilicheva, M., Kasyanov, V., & Shyshkin, E. (2021). A model for assessing the regional land-use territorial development. *Geodesy and Cartography*, 70(2), e06. <https://doi.org/10.24425/gac.2021.136681>

11. Law, A. M. (2015). *Simulation Modeling and Analysis* (5th ed.). McGraw-Hill Education. <https://industri.fatek.unpatti.ac.id/wp-content/uploads/2019/03/108-Simulation-Modeling-and-Analysis-Averill-M.-Law-Edisi-5-2014.pdf>

12. Andrei, T., Stancu, S., Nedelcu, M., & Matei, A. (2009). *Econometric Models Used for the Corruption Analysis. Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research*, 43(1/2009), 101–122. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/19623/>

13. Bieliatynskiy, A., Mamonov, K., Goi, V., Kovalenko, L., & Haidenko, S. (2023). Economic and mathematical modeling of the development of construction enterprises, taking into account the peculiarities of the formation of intelligent economic systems. *Collection of scientific papers “Dorogi i Mosti” (Roads and Bridges)*, (28), 38–46. <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2023.28.038>

14. Hilaly, H., & El-Shishiny, H. (2008). Recent Advances in Econometric Modeling and Forecasting Techniques for Tourism Demand Prediction. In *Proceedings of the 6th International Conference on Informatics and Systems (INFOS2008)*. Cairo University. <https://www.researchgate.net/publication/265483757>

15. Berdanova, O. V., Vakulenko, V. M., Valentiuik, I. V., & Tkachuk, A. F. (2017). *Strategic planning of the development of the united territorial community: study guide*. http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/04_Strateg_Plan-PRN-5.pdf [in Ukrainian]

16. Kish, G. V. (2022). Factors of regional development and their strategic management. *State and regions. Series: Economics and Business*, 1(124), 112–115. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-19> [in Ukrainian]

17. Levchun, G. Ya, & Chyhyra, O. V. (2013). Problems and prospects of regional economic development of Ukraine. *Scientific Bulletin of UNFU*, (23.8), 255–264. <https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-ta-perspektivi-regionalnogo-rozvitku-ekonomiki-ukrayini/pdf> [in Ukrainian]

18. State Statistics Service of Ukraine. (2024). *Official*

website of the State Statistics Service of Ukraine.
<https://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian]

Рецензент: д-р екон. наук, проф. Н.О. Кондратенко, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна.

Автор: МАМОНОВ Костянтин Анатолійович
 доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем
 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
 E-mail – kostia.mamonov2017@gmail.com
 ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0797-2609>

Автор: ГОЙ Василь Васильович
 кандидат економічних наук, докторант кафедри економіки та маркетингу
 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
 E-mail – vasssgoi@gmail.com
 ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1822-4478>

Автор: ПРУНЕНКО Дмитро Олександрович
 доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри транспортних систем і логістики
 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
 E-mail – prunenkode@gmail.com
 ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7322-9998>

Автор: КОВАЛЕНКО Людмила Борисівна
 кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри вищої математики і математичного моделювання
 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
 E-mail – lbkovalenkovm@gmail.com
 ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5959-9762>

STATE AND TRANSFORMATION PROCESSES TAKING PLACE IN THE REGIONAL DEVELOPMENT SYSTEM

K. Mamonov, V. Goi, D. Prunenko, L. Kovalenko

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

It is established that, in recent years, there has been a slowdown in the development of regions, a decrease in the use of modern tools for its support, and a reduction in the key performance indicators. In addition, there is no formed quantitative basis for making informed management decisions or determined directions of functioning of the state institutions. At the same time, ensuring interaction with local authorities and other stakeholders is particularly important. An urgent issue is the formation and implementation of directions for regional development based on the constructed quantitative basis and the application of modern methods and models. It is found that regional development is a complex concept that should account for a wide range of factors to distinguish which methods of factor analysis are used.

The article achieved the goal of forming a quantitative basis for ensuring regional development. In this context, we solved the following tasks: characterisation of the state and transformational processes occurring in the regional development system and determination of directions of regional development.

The study uses general scientific methods: systematisation, generalisation, theoretical justification, and system analysis. Of particular importance are specific methods: analytical, economic-mathematical modelling, formation of information-analytical and normative-legal support.

As a result of the research, we formed a quantitative basis for determining regional development trends based on indicators presented by the State Statistics Service of Ukraine.

The determined areas of ensuring regional development are as follows: overcoming the consequences of Russian aggression; securing positive changes in internal and external factors; slowing down and changing the trajectory of the core indicators characterising the functioning of industry, construction, and agriculture; achieving positive changes in the gross regional product; growth of investment attractiveness of regions and investment activity.

Keywords: development of regions, transformation processes, state, gross regional product, indicators of regional development.